

سرمایه داری یگانه راه توسعه نیست/ تحمیل کاپیتالیسم به برخی کشورها

نوآم چامسکی بنیانگذار زبان شناسی مدرن و استاد دانشگاه MIT آمریکا معتقد است، اگر خوب به تاریخ اقتصاد توجه کنیم این موضوع را در خواهیم یافت که یگانه راه رسیدن به توسعه و نوسازی، سرمایه داری نیست.

نوآم چامسکی بنیانگذار زبان شناسی مدرن و استاد دانشگاه MIT آمریکا معتقد است، اگر خوب به تاریخ اقتصاد توجه کنیم این موضوع را در خواهیم یافت که یگانه راه رسیدن به توسعه و نوسازی، سرمایه داری نیست.

به گزارش **خبرنگار مهر**، در نظام سرمایه داری، اساس، رشد اقتصادی و ازدیاد تولید و ثروت است. هر که بیشتر و بهتر تولید و ثروت کند، او مقدم است. آنجا مسئله این نیست که تبعیض یا فاصله پیش بیاید. فاصله در درآمدها، و نداشتن رفاه جمع کثیری از مردم، نگرانی نظام سرمایه داری نیست. حتی تدابیری که ثروت را تقسیم کند، از نظر نظام سرمایه داری، تدابیری منفی و مردود است.

مکتب نوسازی موانع توسعه جوامع توسعه نیافته را بیش تر در ساختار و بافت فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی آنان جستجو نموده و دورنمای توسعه این جوامع را نیز با رفع این موانع داخلی با الگوبرداری از جوامع توسعه یافته، ترسیم می نماید؛ اما مکتب وابستگی در تعارض با این مکتب و الگوی پیشنهادی آن، موانع اساسی توسعه کشورهای توسعه نیافته را نه در ساخت و بافت درونی آن کشورها، بلکه در رابطه نامتوازن اقتصادی و تجارتي میان کشورهای توسعه یافته و توسعه نیافته می داند که فرجام این رابطه نامتوازن، وابستگی کشورهای توسعه نیافته به کشورهای توسعه یافته و افزایش روزافزون این وابستگی یکجانبه است.

نظریه پردازان این مکتب باور دارند که توسعه و پیشرفت کشورهای توسعه یافته به قیمت توسعه نیافتگی و حتی تخریب کشورهای وابسته انجامیده و استیلا و کنترل جوامع توسعه یافته بر جوامع توسعه نیافته به عنوان مستعمرات، نه تنها آنان را از توسعه برخوردار نکرده، بلکه غارت منابع و داشته های مادی آنها را سبب گشته است.

حال پرسش این است که راه و مسیر توسعه یافتگی چیست. این پرسش را در گفتگو با پروفسور نوآم چامسکی بنیانگذار زبان شناسی مدرن و استاد دانشگاه MIT آمریکا به بحث گذاشته ایم که در ادامه می آید؛

***برخی معتقدند که برای توسعه یافتگی و طی کردن روند نوسازی یگانه راه، عبور از مرحله سرمایه داری است. آیا شما با این دیدگاه موافق هستید؟**

نه در واقع چنین نیست. در خصوص توسعه یافتگی و فرایند نوسازی (مدرنیزاسیون) تصور باطل و اشتباه زیادی وجود دارد. یگانه راه رسیدن به توسعه و نوسازی نیز سرمایه داری نیست. اگر خوب به تاریخ اقتصاد توجه کنیم این موضوع را در خواهیم یافت.

اگر تاریخ اقتصادی و توسعه کشورها را بررسی کنیم در خواهیم یافت که کشورهای در حال توسعه ای هستند که الزاماً روند سرمایه داری را طی نکرده اند. از انگلستان تا ایالات متحده آمریکا تا اروپا و تا ژاپن و کشورهای موسوم به «ببرهای آسیا» از رهگذر تخطی از سنت سرمایه داری و کاپیتالیستی «ناب» توسعه یافته اند.

در واقع کشورهای توسعه یافته ای وجود دارند که مسیر سرمایه داری را طی نکرده اند و به توسعه یافتگی دست یافته اند. یکی از کسانی که در این زمینه مطالعات خوبی انجام داده شخصی به نام «ها- جون چنج» (Ha-Joon Change) است که بحثهای خوبی در این زمینه دارد.

***نظریه پردازان چپ معتقدند که سرمایه داری به لحاظ تناقضات درونی از بین خواهد رفت. دیدگاه شما در این زمینه چیست؟**

در واقع اگر سرمایه داری در حال حاضر وجود داشته باشد به سرعت از بین خواهد رفت. در واقع آنچه باعث می شود که سرمایه داری از بین برود خود این اندیشه است. این اندیشه در خود تناقضاتی دارد که منجر به فروپاشی اش خواهد شد و به نظر من این فرایند سریع اتفاق خواهد افتاد.

امروز شاهدیم که طبقات کاری و مشاغل از دولتها می خواهند که از آنها در مقابل آثار مخرب «اقتصاد بازار» حمایت کنند. در واقع به سبب آثار مخرب اقتصاد بازار بر طبقات کارگر و برخی مشاغل آنها از دولت می خواهند در اقتصاد دخالت کند و از آنها در مقابل آثار تخریبی اقتصاد بازار حمایتهای لازم را به عمل آورد.

***شما عنوان می کنید که «اگر سرمایه داری در حال حاضر وجود داشته باشد» استنباط من این است که شما قائل هستید که آن سرمایه داری «ناب» در حال حاضر وجود ندارد. درست است؟**

نه. در حال حاضر کشورهایی هستند که می توان آنها را سرمایه داری «ناب» نامید ولی برخی کشورهای جهان سوم در حال حاضر وجود دارند که سرمایه داری به آنها تحمیل شده است.

گفتگو: جلال حیران نیا